

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Birt. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Irgönycim: Közlöny. Arad

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Hétes évre	600 Lei
Fél évre	300 Lei
Negyed évre	150 Lei
Havonta	50 Lei

Működés díjazás szerint.

Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap

4 lej. Bucurestiben 50 banive
több.

A beteg frank.

A „nagy nemzetet“ az izgalom láza gyötri. A pénzügyi válság, amely a frank zuhanásával Franciaországra köszöntött, politikai válsággá vált. Poincaré igaza van: „A frank sorsa — Franciaország sorsa“ — és ahogy a frank esésével feltörték a gazdasági sebek, egyszerre feltárultak a francia nép előtt évek óta folytatott politikájának veszedelmes következményei is.

A francia pénz elértéktelenedésének ezer okát sorolják most fel. Bokanowski, a Kamara pénzügyi bizottságának előadója, Poincaré pénzügyminiszter jelöltje legutóbb az előadói székéből az angolok és a németek frank-ellenes manővereire utalt. És a kabinet elnöke, honfőnök és kormányzó lángbátoruló érzékenységre számítva, csodás ékesszólású és nagyszerű szónoki fordulatokban gazdag január 28-iki beszédében szövetségesei külföldi műveleteire és ellenségei gyilkos mesterkedésére akarja hátrahárítani a felelősséget.

De még a francia közvélemény sem hajlandó — amint zsebéből van szó — egyedül az érzelmei szavára hallgatni és keresi a reális okokat, a mélyebben fekvő gazdasági és politikai indokokat, amelyek lejtőre juttatták hazája gazdasági életét. És ezeket keresve, olyan eredményekre jut, mint a higgadt, pártszenvédélytől nem hevített Journal des Débats, amely egyik legutolsó számában nyíltan bevallja, hogy a frank esésének legfőbb oka az a francia külpolitika, amely nem számol az adott erőviszonyokkal és lehetőségekkel és Franciaország külföldi hitelezőit állandó bizonytalansággal tartja.

Hogy mennyire igaz ez a tárgyilagos diagnózis, azt legjobban bizonyítja a frank árfolyamalakulásának képe. 1922 májusában a bankárok konferenciájának sikerételensége a dollár árfolyamát Párisban 11 frankról felszoktatta 12.19 frankra. Ugyanez történt 1923 januárjában, a Ruhr megszállásakor. A dollár ilyenkor, az év elején, rendszeresen legalacsonyabban áll, mégis a lépésre 14.98 frankra emelkedett és tekintettel a külpolitikai helyzet változatlan komolyságára, augusztusban már 18.25 frankon állott. Amikor szeptemberben visszont a német passzív ellentételezés megszűnt, a frank árfolyamában pillanatnyi javulás állott be és a dollár 15.92 frankra esett, hogy azután a német helyzethez fűződő reményesség szétfoszásával újból rohamos romlásnak induljon és novemberben már 18 frankra, ez év januárjában 22.50 frankra, tegnap pedig 24.50 frankra szoktón. A győztesek győztese pénzének

e tragikus sorsát nemcsak a külföldi hitelezők idézték elő. Igaz, elsősorban az angol és amerikai tőke vesztette el kedvét Poincaré makacs politikája láttára, amely nem hajlandó a német kérdésben kompromisszumra s ezáltal egyfelől még bonyolultabbá teszi a francia pénzügyeket, másfelől elődázza az Angliával és Amerikával szemben fennálló francia adósságok megfizetését. Hónapok óta mást sem olvasott az amerikai és angol gyáros és kereskedő, mint a francia költségvetési rendszer éles elítélését, amely port hint hitelezői s a világ szemébe, amikor egyrészt „rendes költségvetését“ aktívnak mutatja, másrészt azonban „megtérülő kiadások hiúsága“ címén óriási deficitet leplez az elpusztított vidékek helyreállítására büns könnyelműséggel kibömbölt milliárdokkal, amelyeket a német jóvátételből remélt fedezni.

Ezekre a hangokra azután vésszes visszhangot adott a belföldi tőke, elsősorban a francia exportőr, a francia tőkés, amikor külföldi követelése volt s a frank várható esésétől tartva, nem utaltatta vissza pénzét, hanem a külföldön hagyta, külföldi értékekben.

És betetőzésül, amikor januárban a dollárért már 22 és fél frankot kellett fizetni, a petit rentier,

Constanza.

Dr. A. Lipovan főorvos most érkezett vissza Bucurestin keresztül Constanzából és uti élményeiről a következő érdekes és színesen megírt sorokban számol be a Közlöny olvasóinak:

Azok közé tartoztam eddig, akik még tengert nem láttak, tengeri fürdőhelyen sohasem voltak és így még soha a tengeri fürdőhelyek életében olyan gyakori kalandok életemet nem fűszerezték. Bucurestibe utaztam és mert a fővárosban hivatalos ügyeimet gyorsan elintéztem, elhatároztam, hogy megnézem a tengert, Románia egyetlen nagy tengeri kikötőjét és egyetlen tengeri fürdőhelyét. Utitársaim előttem ismeretlen emberek voltak: két régi királysági földbirtokos és egy fiatal önkéntes. Vadászni mentek a birtokukra. Utközben a folyamatban levő földosztásról beszélgettek és többször is elégedetlenségüknek adtak kifejezést arról, hogy a parasztok most földhöz jutottak ugyan, de a földet nem művelik rendszeresen, mint azt eddig a nagybirtokosok tették. Utitársaim beszélgetését csak fél füllel hallgattam, mert a vasutvonal mind a két oldalán elterülő Baragan pusztát néztem. Attól a pillanattól kezdve, hogy a vonat a bucurestini pályaudvarról kifut Fetesti állomásáig,

a kistökés, „Franciaország gerince“ és ész nélkül dobálni kezdte legféltettebb kincsét: az állampapírokat, hogy a tönkremenés rémétől kergette idegen értékekben keresen menedéket. Franciaország termetes kincseiben meggyarapodva került ki a háborúból s mégis pénze olyan lejtőre jutott, amelyre csak az általa levert nemzetek szolgáltatnak példát. Ennek egyedüli magyarázata, hogy délibábok kergette beleélte magát abba a

gondolatba, hogy a német jóvátétel általa követelt összege feltétlenül befolyik, minden háborús veszteségeért kárpótolni fogja, minden pusztítást helyre fog állítani. Ebben a biztos tudatban költezett erején felül, vett igénybe külföldi kölcsönöket, jutott a mai krízisbe. Kétségtelenül ebből csak akkor lesz képes, ha szakítva eddigi politikájával, saját erejére támaszkodva fog gazdasági egyensúlyának helyreállításához.

Leleplezett visszaélések

(Az igazságügyminiszter szigorú megtorlást ígér. — Az állampolgársági javaslat vitája a Kamarában.)

Bucurestiből jelentik: A Kamarára ülését Orleansu elnök nyitotta meg. A miniszterek közül csak Duca és Marzescu voltak jelen. Simion Mandrescu javasolja, hogy a képviselők mondjanak le egy napi illetményükről, az egyetemistákotthonok javára. Branisteanu a gabona kivitel ügyében interpellál. Ioanidescu kéri az igazságügyminisztert, hogy tájékoztassa a Kamarát azokról a visszaélésekről, amelyeket állítólag több bíróságnál fedeztek fel.

Marzescu igazságügyminiszter válaszában beismeri, hogy az utóbbi időben a bírói kar egyes tag

jairól tényleg derültek ki illegitim dolgok, de ebből az esetből kifolyólag nem lehet általánosítani. A bírói kar Románia legegészségesebb intézménye, amelynek függetlenségéhez és puritán tisztaságához nem férhet kétség. Az előfordult események okait abban látja az igazságügyminiszter, hogy hiányzott a megfelelő ellenőrzés a minisztérium részéről. Hangsúlyozta, hogy szigorú intézkedéseket fogantatni tanak és a büntöket eltávolították a bírói karból, ezenkívül méltó büntetésben részesülnek.

— Ezen a helyen ünnepélyes köszönetet kell mondanom — je-

közül négy és fél óra hosszat mást sem látni, csak síkságot. Szántóföldek barnállanak a végtelenségig. Hegy, folyó, község, ami megszokhatná a síkság egyhangúságát és élvezetessé tenné az utas számára a vidéket, sehohol láthatáron. Fetesti állomás végre és a vidék nem egyhangu többé. Dombos vidék kezdődik és itt-ott elszórtan községek tornyai bukkannak elő. Déli egy órakerohan a híres Csernavoda-hidra a vonat, amely alatt a Dunát még mindig vastag jégpáncél borítja. A Duna jegén keresztül teherszállítás folyik a legsúlyosabb terhekkel. Három órakerohan a vonatunk a constanzai állomásra.

Constanzába érkezéskor nem tudja az ember, mit csodáljon jobban, ezt a gyorsan fejlődő és szépen épülő villaváros, vagy a sötétzöld színű tengert, amely félhold alakban veszi körül a várost. Sétára indulás közben legelőször a piactéren levő városháza tűnik fel és itt van Ovidius életnagyságu ércszobra is, akire azért emlékezik különös kegyelettel Constanza népe, mert Ovidius itt élt száműzetésében és itt is halt meg. Talapzatán „Liber tristitiuma“ból a következő latin nyelvű idézet olvasható:

„Hic ego qui iaceo tenerorum luxor eorum ingenio perit naso poeta meo. At tibi qui transis ne sit

grave quisquis amasti. Dicere Nasonis molliter ossa cubent.“

A város nevezetességei közé tartozik az 1910-ben épült constanzai kaszinó is, a tengerpart szélét és alapzatát ritmikus ütemben verdesik a tenger zöldes fehér színű habjai. A kaszinó azonban zárva, fürdővendégeknek, fürdőéletnek nyoma sincs. Tél van. A tél dacára rendkívül élénk a kikötő élete, ahol épen most folyik lázas szorgalommal az árak kihajózása egy hatalmas olasz gőzösből. A gabona-raktárak közelében egy sereg kisebb-nagyobb gőzös horgonyoz. Idillikus hangulatot teremt a tenger partján a sok galamb, a víz fölött az ezüst színű sirályok tömege és a tenger hullámain hintázó vadkacsák csapata. A galambok szelidek, az ember közeledésére az utolsó pillanatban röppennek föl, a sirályok a part közelében próbálkoznak hal-zsákmányra szert tenni. A vadkacsák azonban, amelyek jól ismerik a vadász puskájának durranását, a parttól távolabb balásznak és nyújtogatják csőrüket a vízbe. Féltnek a vadászok puskáitól, mert Constanzában vadásznak is rájuk.

Elgyönyörködöm a tenger hullámainak ezerszínű játékában és csak néhány percet töltöttem a tenger partján, már hajó közeledik a kikötő felé. Először csak egy fekete pont távolban és percek alatt, amíg a ka-

entette ki az igazságügyminiszter — az Adeverul, Lupita és az Univerzál című lapoknak, hogy közreműködésükkel elősegítették a bünyösök leplezését. Joanitescu meg volt elégedve az igazságügyminiszter válaszával.

Ezután áttértek a napirendre, amelyen az állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló törvényjavaslat feletti vita szerepel. Julian és Stern képviselők az állampolgárság bizonyításának körülményeit kifogásolják. A javaslat szerint azok is, akik már egy ízben igazolták, hogy román állam polgárok, ismét igazoltatás alá kell vetniök magukat. Ezért a javaslat csak felesleges zaklatásnak teszi ki a lakosság egyrészét.

Marzescu igazságügyminiszter úgy látja, hogy az előtte felszólalók évben elfogadják a javaslatot, csupán annak egyes részeire vonatkozólag vannak észrevételeik. Az állampolgárság csak a nemzeti szuverenitás alapján oldható meg és semmi körülmények között a békeszerződés alapján. A kisebbségi egyezmények és a különféle békeszerződések nem vonatkoznak a regátra és ezért mi, az állampolgárság megállapításánál, csak az állam szuverenitását vehetjük tekintetbe. A jelenlegi javaslat az utódállamok római konferenciáján elfogadott egyezmény figyelembe vételével készült el. Valóban kiteszi a javaslat az állampolgárok egyrészét ismételt igazoltatásnak, de a csatolt területeken olyan visszaéléseknek jöttek a nyomára, hogy feltétlenül szükségesnek látják ezt a rendelkezé-

szintű körülmény, már hatalmas testével a közelben levő világítótoronynál dőbrent meg.

Constanzában ma tizenkét fok hideg van és épen ezért kormánytámogatással magánemberek társasága a Constanzától északra levő Cavargicót akarják tengeri fürdővé kifejleszteni. Ennek a kintája télen is enyhe és másik két eddig elhanyagolt fürdővel: Tecirgióval és Mamaival a déli gyönyörűsök második hazája. Hatalmas strand és nagyszerű levegő fogják ezeknek a most munka alatt lévő új román tengeri fürdőknek a jövőjét megteremtteni. Az új fürdőkben tavasszal óriási arany villaépítkezés indul meg és meghosszabbítják a constanzai vasútvonalat ezeknek a fürdőhelyeknek az állomásáig.

A tél még sohasem érezte ennyire szigorúságát Constanzával, mint ezidén. Nemcsak a szárazföldi vizei fagytak meg, de befagyott a tenger is a part közelében, jelentékeny távolságban, ami már emberemlékezet óta nem történt meg. Talán ez is az oka annak, hogy ebben az esztendőben még kevésbé van fürdőélet, mint más években. Közben, amíg nézem a végtelenségbe kékülő tengert, a hullámok játékát, amelyek mindig hasonlóak és sohasem egyformák, puha, fehér puhely hullik a kabátomra. Esik a hó vastag pelvhekben ereszkedik le a földre a hólepel. Alkonyodik, az estével a tenger fölött ködszerű szürkesség szűkíti mindjobban a láthatárt, a kikötő zaja elcsöndesedik, kigyulladnak Constanza lámpái, míg homály ül meg a hajókat, csak egy-egy lámpa csillan meg, mint a hajókóloszuszusok éjszakába néző szemei.

zést. Egyébként a javaslat részleteit annak szakaszonként történő tárgyalása során fogja ismertetni.

Az igazságügyminiszter válasza után, az elnök az ülést beáranyosította.

A magyar pénzügyminiszter lemondása.

(Az ellenzék az egész kormányt felelőssé teszi. — Allásfoglalás a valorizációs javaslat ellen. — Rendelet a kényszerkölcsönről.)

Budapestről táviratozzák: A MTI jelenti, hogy Kállay Tibor pénzügyminiszter benyújtotta lemondását, amelyet Bethlen István miniszterelnök elfogadott. A pénzügyminiszteri lemondókat ideiglenesen Walkó Kereskedelmi minisztert biztált meg. Holnap két szükségrendelet jelenik meg. Az egyik a jegyintézeti hitelek valorizálásáról, a másik a belső kölcson felvételéről szól.

Budapestről jelentik: A tegnapi minisztertanácsban Nagy Emil igazságügyminiszter váratlanul javaslatot terjesztett elő, amelyben indítványozza, hogy a parlament egy háromtagú bizottsága, amelynek egyik tagja feltétlenül legyen, hiteles adatok alapján írja össze Magyarország tízezer leggazdagabb emberét. Ezekre veszenek ki 200 millió aranykorona adót, mi által a külföldi és belső kölcsonok fölöslegessé válnak. A minisztertanács a javaslatot elvetette.

Budapestről jelentik: A TEBE és GYOSZ tegnapi közös értekezletén állást foglalt a pénzügyminiszter valorizációs törvényjavaslat ellen. Elhatározták, hogy me morandumban fejtik ki aggodalmaikat a javaslattal szemben. A kormányhoz közelálló körök véleménye szerint Kállay pénzügyminiszter lemondása szinte meglepetés szerűen történt. A kabinet több tagja próbálta kapacitálni a pénzügyminisztert, aki azonban hajthatatlan maradt, mire végül Bethlen is tudomásul vette a lemondást. Kállay ideiglenes utódjává ezért kellett Walkó kiszemelési, mivel ő az egyedüli tagja a kormánynak, aki a kölcsönügy összes fázisait, a kormány intencióit és a külföldi államok nézőpontjait ismeri. Valószínű, hogy a kormány Kállay szolgálatait külföldi perfektualásban továbbra is igénybe veszi.

Budapestről jelentik: Kállay pénzügyminiszter lemondása meg nyugvást okozott az ellenzék körében. Az a hír jár, hogy Bethlen Paupera Ferencnek, a Földhitel intézet vezérigazgatójának ajánlja fel a magyar pénzügyminiszteri tárcát.

Budapestről jelentik: Az ellenzék pártok ma értekezletet tartottak, amelyen behatóan foglalkoztak az új valorizációs törvényvel. Szakács Andor 48-as kiscgazdapárti legközelebbi interpellációt terjeszt elő a parlamentben a koncentrációs kormány átalakulásáért és leszögezni kívánja, hogy alkotmányjogi szempontból rendeltetéssel nem lehet prejudikálni. A

többi ellenzéki frakciók is ülészetek és a felszólalók hangoztatták, hogy a katasztrófális helyzetért az egész kormány felelős. Rakovszky István keresztény ellenzéki és Farkas István szociáldemokrata képviselők a parlamentben felvetik a bizalmi kérdést. Ha maga Bethlen nem veti fel a bizalmi kérdést, úgy az ellenzék deklarációt bocsát ki, amelyben konstataálja a tényeket.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésére huszonhárom interpellációt jegyeztek be, amelyek jórésben visszatükröztetik a magyarországi gazdasági helyzetet és hiangulatót. A legtöbb interpelláció a drágasággal, a korararontással, a középosztály és munkásosztály helyzetével kapcsolatos. Hegyemgi Kiss Pál a Habsburg ház egyik tagjának provokáló ünnepeletése, Nagy Ernő a volt uralkodó családnak a magyar trónhoz való igényétől való megfosztása tárgyában interpelláltak. Szóba hozták még a telefon mizériát, a szombathelyi textilpánamát, a debreceni választást, a hól Rupert szerint állítólag a kormányzó személyét is belevonták a választási mozgalomba. A nemzetgyűlés mai napirendjén különben mentelmi ügyek szerepeltek.

Budapestről jelentik: A kormány ma rendeletileg életbeléptette a hitelvalorizációt és a kényszerkölcsönt.

oooooooooooooooo

Leégett lakóház.

(Csak a berendezés egyrészét sikerült megmenteni.)

(Saját tudósítónktól.) Könynyen veszedelmessé válható tüzvész dühöngött ma délelőtt Aradon a Str. Sava Raicu (Györgyuccán.) A tüz délelőtt tizenegy órakor tört ki Issekutz építész házában. Azonnal értesítették a tüzoltóságot, amely Milailovits Gyula tüzoltóparancsnok vezetésével negyed óra múlva megjelent a helyszínen. A tüzhöz kivonult a rendőrség is Jancu Traján rendőrfelügyelő parancsnoksága alatt. A szindelyel és náddal borított korhadat gerendákból álló háztető ekkor már hatalmas lánggal égett. A tüz oltása szinte lehetetlennek látszott és a tüzoltóság első sorban a mentési munkálatokra szorítkozott. Sikerült a ház lakóit és a bentlevő butorok egyrészét megmenteni. Ezután a tüzoltóság minden erejét megfeszítve dolgozott, hogy a tüz tovább terjedését megakadályozza. Önfeláldozó munkával állandó vízugarak alatt tartották a szomszédos házakat. Több mint két óráig dolgozott a tüzoltóság a tüz lokalizálásán és ez idő alatt a ház teljesen leégett. Az emberfeletti munkával sikerült elérni azt, hogy a szomszédos házak, amelyek szintén könnyen éghető anyagokkal voltak fedve, sértetlenek maradtak. A tüz okát eddig még nem lehetett megállapítani.

tani, annak kiderítésére megindult a rendőrségi nyomozás. A kár felülmúlja a százezer lejt.

A kőkorszakbeli ember.

Írta: Szomaházy István.

Ma találkoztam a kőkorszakbeli emberrel. El, kéklik, kávéházba jár, feketekávé iszik és asszonyoknak udvarol. Nem medvebőrt visel, nem köbaltát tart a kezében: kopott zakkóöltözetben jár és Kurta papát szorongat a foga között. Foglalkozására nézve egy nagyon-nagyon régi, divatjarmult kis titket könyvvezetője. Nőtlen s nincs abban a helyzetben, hogy az eszéből vagy az élelmességéből bárkinek is a legszerényebb kölcsönt adhatná. Jó fiu, de ostoba s az a gyanum, hogy ma sem keres harmadrész annyit, mint egy uccaseprő.

Az anyagi gondok, kereskedelmi érettségje óta, úgy kísérik, mint a nyári árnyék: békében őt forintot kért kölcsön a hónap végén, ma tízezeret kér s a feketekávé miatt, melyet egy-két barátja társaságában iszik, lemond az ozmomáról és a vacsoráról. Mindezt azonban még nem mondanám kőkorszakbeli embernek. De mióta ma délután a klubban fölkeresett, jogosan tartom trogloditának, vagy esetleg indus farkinak, amnyi ezer esztendő óta fekszik belünyt szemmel a föld alatt. Ifjúkoru, de egyébként 80 esztendő barátnom ugyanis nem azért fáradt el hozzám, hogy egy jobb állásba protezsáljon, hogy a rendes, holnapvégi tízezeret kölcsön adjam neki, hanem ezt a kért részt intézte hozzám:

— Kérem, ne tessék haragudni rám, de elsején nagyobbimérvű kiadásaim lesznek. Nem tenné meg, hogy egy ötvenezer koronás váltót zsírálma nekem.

Ez annyi, mint ha a békében őt kóronát alkart volna fölvenni valami szövetségeseitől, de engem nem az összeg szerénysége lepett meg, hanem az a szenzáció, hogy tíz hosszú év után újra találtam egy embert, aki váltót akar zsíraltatni velem. Mindéddig abban a hitben éltem, hogy a Rézességet kérő szegény ember és a zsírásnaggy Kiveszett, mint némely délafrikai néptörzs s hogy maga a váltó is a muzeumba került, mint a kórmolin vagy a gyertyakoppantó. Egyszerre édes emlékek sokasága borult a szívemre, édes és szomorú emlékek, mikor magam is az igazatóságigot fulladozva kértem egy-egy ismerősöm névaláírását s mikor a Póca-Szövetkezet igazgatója, csekély ötven százalékos levonásával, ki is fizette a kétszázkoronás váltómát. Barba volt a hajunk és az öreg Gyula ficsi jó voltából hitellebe ltták a kávé s ugyancsak hitellebe szívünk a nyolc franciós mérték. Ez volt a zsír-

ránsof és a forgatók korszaka, akkor udvaroltunk a szövetségeseik vérszopóinak s akkor feltárolta burtorainkat a végrshajtó, aki félig-meddig a családhoz tartozott.

Mindaddig abban a hitben életem, hogy a háború megölte a zst-ránszt és a váltóhírelt s most egyszerre az utamba akad az életre ébredt molikán, aki zihálva és da-dogva kezest keres. Ugy éreztem hogy megint hat kifli egy hatos, hogy ötven krajcárért hagymás rostélyost lehet kapni a Pannóniában, hogy Pósa bácsi ott trónol az asztalfőn a régi Orientben s hogy Evva Lajos igazgatója a Népszinháznak.

Oly drága, kedves, álomszerű illuziókat kellett föl a szívemben ez az öreg balkezes, hogy szótlapul zsiráltam a váltóját s a kipusztult szövetségek helyett mindjárt magam fizetem ki az összeget. Abban állapodtam meg, hogy — a régi szokás szerint — negyedévenként tíz százalékot törleszt. Mikor elment, még egy darabig az az érzés fogott el, hogy huszonöt évvel megfiatalodtam. — Ennek öröme rendellem egy adag irodalmi sonkát, amiért a né hat Fiumében tízenyolc krajcárt fizettünk. Most tízenkétezerbe került. De ez a fertályóra megérte.

A képviselők fizetése.

A miniszterelnök ellenzi az emelést.

Bucuresiból jelentik: A Kamara pénzügyi bizottságának ötödik szekciója tegnap foglalkozott a parlament iniciatívájából beterjesztett javaslattal, hogy a képviselők napidíját az eddigi 300 lejjelel szemben 500 lejre emeljék fel. A javaslat ezenkívül kéri a képviselők havi fizetésének 5000 lejre való felemelését. A javaslat tárgyalásán Brătianu Jomel és Brătianu Vintilla is jelen voltak, akik immorálisnak nyilvánították azt, mert ha elfogadják a képviselők napidíjának a felemelését, akkor meg kell adni a köztisztviselőknek a fizetésemelését is. Igazságtalanságnak mondja a miniszterelnök, hogy a képviselők ilyen nagymérvű fizetésemelést kapjanak, mikor a köztisztviselők csak husz százalékos emelésben részesültek.

Simionescu a Kamara elnöke és Jamandi felvilágosították a miniszterelnököt, hogy nem lehet kívánni a vagyontalan képviselőköt, hogy a fővárosban ennyi fizetésből megéljenek, ezenkívül a családjaikat is fentartsák. A képviselők nagyrésze kijelentette, hogy abban az esetben, ha a kormány visszautasítja a javaslatot, a Kamara elé viszik azt és mindenképpen tető alá hozzák.

A miniszterelnök látva a képviselők intranszigenz magatartását, elhagyta a termet, míg öccse Brătianu Vintilla továbbra is 500 lejjelel napidíjjal mellett, redukálja két-ezer lejre. A pénzügyminiszter szerint a javaslat keresztülvitele. A tárgyalásokat ma folytatják, mert a tegnapi megbeszélésen nem tudták megállapodásra jutni.

Egyes lapok szerint a képviselők nagyrésze azzal a tervvel foglalkozik, hogy hazautaznak és

nem vesznek részt a képviselőház ülésén.

A francia kormány lemondását követelik

(A frank romlása és a sajtó. — Olasz nagykövet Moszkvában. A királyság megszüntetését akarják Görögországban)

Párisból jelentik: A Chicago Tribune közli Davesnek, a Német országba kiküldött vizsgálóbizottság elnökének jelentését. A jelentés a Ruhr vidék gazdasági kiürítését és a jóvátételi kérdésnek tisztán üzleti alapon való megoldását javasolja. A lap szerint Poincare megkapta a jelentést és annak alapelveihez hozzájárul. A ma reggeli lapok az idegen valuták emelkedésével és a frank romlásának kérdésével foglalkoznak. A sajtó egyrésze a kormány lemondását, sőt a kamara feloszlatását követeli.

Rómából táviratozzák: Az olasz kormány Manconit nevezte ki Olaszország moszkvai nagykövetének. Ma érkezett távirati jelentések szerint a nagykövet tegnap érkezett meg Moszkvába, a hol a fontos diplomáciai aktushoz méltó fogadtatásban részesítette az orosz szovjet-kormány. A szovjetkormány hivatalos funkcionáriusain kívül az orosz vörös hadsereg is képviseltette magát a pályaudvaron való fogadtatásnál. A vörös gárda egy díszszázada állott fel a pályaudvar perronján és amikor az olasz nagykövet kiszállt a vonatából, a gárda kürtössel ezüst kürtökön fújták a diszjelet. A

Valorizált hitel.

(Aranykorona a számítási bázis Magyarországon.)

Budapestről táviratozzák: A tegnapi minisztertanács határozata folytán a pénzügyminiszter ma bejelentette a parlamentben a jegyintézet hitelek valorizálását, a mely szerint ezentul az állami jegyintézet valorizált hiteleket fog nyújtani. A miniszter szándékairól legelőször a bankok értesültek mert a megismételt bankári konferencián részletesen megvitatták a várható intézkedéseket és azok hatásait.

Ezen körülmények között értehető, hogy tegnap hirtelen nagytömegű váltóbenyújtás történt az állami jegyintézetnél. A legtöbb bank és takarékpénztár egyszerre szokatlannul sok és egyben nagy összegről szóló váltót, amely tárgyában fekként, kívánt leszámoltatni, amivel nyilvánvalólag megakarták előzni a valorizációnak a parlamentben várható elfogadását, mert a pénzügyminiszter tervezete értelmében a valorizálásnak visszaható ereje nem lesz, tehát csak az újabb hitelekre vonatkozik. A jegyintézet azonban megdöntötte ezeket a számításokat, mert a benyújtóknaál tudtul adták, hogy már a tegnap beérkezett váltókat is valorizációs alapon fogják a lejáratkor behajtani.

Egyébként a hitellel terén lényeges változásokat várnak a va-

nagykövet ezután megszemlélte a díszszázadot és a szemle után a díszszázad a Marseillaise hangjaira vonult el. Moszkvában már a diplomáciai viszony és a kereskedelmi kapcsolatok erősebb hangszólásaképpen megalakult az olasz-orosz kereskedelmi kamara.

Budapestről táviratozzák: A nemrég Castagnotto herceg budapesti olasz követ helyére az olasz kormány Eordonaro eddigi prágai követet nevezte ki.

Budapestről táviratozzák: A Newyork Herald értesülése szerint Harding, a bostoni Federal Reserve bank igazgatója ma Európa utazott. Ha a budapesti parlament jóváhagyja a kölcsönt, úgy Harding a magyar kormány pénzügyi tanácsadója lesz.

Coblenzből jelenti a Havas ügynökség: A kormányzó hatalmat az autonóm kormánytól átadták a pälzi országos tanácsnak. Az átadás rendben folyt le, az egész országban nyugalom van.

Athénből jelentik: Gonatas volt miniszterelnök a kamarában javaslatot terjesztett elő, hogy a királyságot megszüntnek jelentsek ki, mondják ki a köztársaságot, azzal a feltétellel, hogy azt népszavazással hagyják jóvá.

Jorizáció életbeléptetésével és a pénzügyintézetek körében az a vélemény alakult ki, hogy a valorizációs rendszer általánossá válik, mert azokat a tételeket, amelyeket a pénzügyintézetek valorizációs klauzulával vesznek fel a jegyintézetből, természetesen ugyan csak valorizációs alapon fogják tovább adni.

Uj számítási alap fog kialakulni a valorizáció nyomán, még pedig a számítási bázis az arany lesz és a bankvilág véleménye szerint számlázások mihamar aranykoronában fognak történni. — A pénzügyintézetek értesülése szerint a pénzügyminiszternek joga lesz nem valorizált hiteleket is bizonyos célokra engedélyezni. A főtulajdonosok szempontjából is igen lényeges változás várható, mert a pénzügyintézetek megvalósítják azt a régi tervet, hogy valorizált, vagyis állandó értékű takarékpénztárakat fogadnak el magyar koronában és egyúttal állandó értékű folyószámlákat is nyitnak. Olcsó kamattal is számolhat az ipari termelés és kereskedelem, mivel a valorizált hiteleket a bankok alacsony kamattal mellett fogják folyósítani.

A csongrádi merénylet újabb áldozata. Budapestről táviratozzák: Farkas Balázs cigányprimás, aki az emlékezetes csongrádi merényletkor súlyosan megsebesült és akinek a lábát tegnap amputálták, ma a Rókus-kórházban meghalt.

Váltóperből bünyűg.

(Hamis aláírás egy 20 ezer lejes váltón.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma egy rendkívül érdekes váltóper tárgyal. Egy nemrégiben Aradra telepedett csavargár vállalat tulajdonosa harmincöt darab váltót adott át egyik cégjegyzőjének leszámítás céljából. A váltókat a tulajdonoson kívül a cégjegyző is aláírta. Az egyik 20 ezer lejes név értékű váltó egyik aradi textilnagykereskedőhöz került, aki a lejárat napján felszólította a gyár tulajdonost a 20 ezer lej kiizetésére. A gyáros megtagadta a számla kiizetését azzal, hogy a váltót ő nem szignálta és aláírása hamisítvány. A váltó tulajdonosa dr. Szalai Vilmos aradi ügyvéd jogi képviselője útján peresítette a váltót. Az ügyben ma tartotta meg a tárgyalást a bíróság. A mai tárgyaláson a gyáros megismételte kijelentését, hogy a váltó hamisítvány, a cégjegyző viszont, aki azóta megvált a cégtől, azt vallotta, hogy a váltót, amelyet ő is aláírt főnöke sajátkezűleg írta alá. A bíróság nem hozott ítéletet, ha nem a bizonyítások kiegészítése végett a tárgyalást elhalasztotta. Nincs kizárva, hogy az érdekes váltóperből szenzációs bünyűg kerül nyilvánosságra.

A temesvári mentők ügye

(Temesvár nem veszi át városi kezelésbe az önkéntes mentőtársulatot. — A főpolgármester megnyugtató kijelentése.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári önkéntes mentőtársulat egy küldöttsége kereste fel tegnap dr. Georgevici főpolgármestert, dr. Saciu Jenő orvost, társulati inspektor vezetésével azon célból, hogy megtudja, hogy mi igaz abból a hírből, hogy a város a mentőtársulatot saját kezelésébe kívánja átvenni.

Az ügy tisztázására annál is inkább szükség volt, mivel az igen szép eredménnyel megindult házépítési akciót szüneteltetni kellett, mert arra a hírre, hogy a mentőtársulatot városítani fogják, — adományozó már nem akadt.

Dr. Georgevici főpolgármester kijelentette, hogy a város intenciója nem a társulat városítása, hanem az, hogy a város tekintettel arra, hogy immár tekintélyes összegű segélyezi a társulatot, annak belső kezelését és vezetését kellőképpen ellenőrizni.

A társulat részéről kért ingyen házhelyet illetőleg a főpolgármester úgy nyilatkozott, hogy ennek teljesen ingyenes átengedése a fennálló rendelkezések miatt nem lehetséges, de a város tetemesen redukált ár mellett fogja a házhelyeket helyezni telket átengedni, még pedig már a legközelebbi napokban, úgy, hogy az építkezésnek misem állja útját.

Mint hogy a főpolgármester intenciójával szemben, hogy a város részéről a társulat belső kezelését kellőképp ellenőrizni kívánja

sem a társulatnak, sem pedig len a nagyközönségnek kifogásolni valója nem lehet, sőt egy szak szerű ellenőrzés egyenesen üdvözölhető, ennél fogva a mentőtársulat annak biztos tudatában, hogy háboríthatatlanul tovább működhetik a közérdekében, elhatározza, hogy a megkezdett házépítési akciót tovább folytatja, az általános pénzgyűjtést újból megkezdji és a bankokat, nagyvállalatokat és részvénytársaságokat, melyekhez levél útján fordult a társulat, ez úton is fölkéri, hogy a házépítési alapra szánt összegeket lehetőleg mielőbb a társulathoz juttatni sziveskedjenek.

Hogy áll a lej?

1924. február 20-án 100 lejért adtak:
Nálunk:

- 3.08 svájci frankot,
- 13.50 francia frankot,
- 27.000 külföldi magyar koronát,
- 44.000 tényleges magyar koronát,
- 45.000 belföldi magyar koronát,
- 38.400 osztrák koronát.

Zürichben 310 frankot

Párisban 1370

Budapesten 17,800—19,000 K-t

Színadai trükkök.

(Minden történet a R. U. R. kulisszái mögött?)

Budapestről jelentik: Régen játszottak már drámát, amelyben annyi sok minden történet a színfalak mögött, mint a most bemutatott *Caepok* darabban. A színadai trükkök egész sorozatára van szükség, hogy a közönség teljesen beleélhesse magát abba az izgalmas hangulathoz, amelyet a különös darab levegője teremt. Félelmetes, amikor bugyi kezdnek a gyárak szíriánál. Ezt a bugyást kézzel hajtott szíriánál csinálják. *Gombaszögi* Fridának egyik leg hatásosabb jelente az, amint tüzet rak a kandallóba és a kandalló tüze olyan elevenen pattog, hogy szinte félünk a kulisszák meggyulladásától, pedig a tűz fényét vörös villanykörte, a lángok lobogását ventilátorral megbirizgált piros vászonnyelvek, a tűz pattogását pedig közönséges békacsatfogatók okozzák, amiket színadai munkások csattogtatnak hátul. A fellázalet robotosok közlekedésének háttörzongató dübörgése a nagydobok segítségével történik. A puskaropogást és revolverek durranását úgy csinálják, hogy egy tucat ember lécekre ugrál és léceket tör kétté, mert rendőri szabályok szerint löport használni, fegyvert süttetni a színfalak mögött esztendő óta nem szabad. A fegyverropogás mégis olyan hatásos, hogy még a pergőtűzes Hindenburg is megirigyelhetné. — Meg áll még emlékeztünk a negyedik felvonásbeli hangulatos márdárdalról, amely a nyitott ablakon

át a tavaszban pompázó kertből liallatszik be. A madarak csicseregését miniatűr, srófra járó gépecs

kékekkel csinálják. A sróf nyirkorgása olyan, mintha madár csicseregne.

Vihar a magyar parlamentben.

(Nem hallgatták meg Bethlen beszédét.)

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén *Rakovszky* István azt javasolta, hogy a legközelebbi napirend első pontja a politikai helyzet megbeszélése legyen. Ezután hosszasan fejtegette, hogy a kormány szükségrendeletei az alkotmányjogba ütköznek. Az interpellációra gróf Bethlen István miniszterelnök válaszolt az ellenzék viharos közbeszólásai közepette. A szocialisták a padokat verték és a következő közökeiáltások hangzottak el:

— Nem hallgatjuk meg! Mondjon le!

Bethlen azt hangoztatta, hogy a legnagyobb ellenzésével találkozik az, hogy a gazdasági krízist politikai célokra használják ki. Erre a kijelentésre ismét pokoli zenebona tört ki, mindenki kiabálni kezdett. Az ellenzék és az egységspárt valósággal feleselt egymásnak a közbeszólásokkal. Bethlen a nagy zaj miatt percekig nem

Irodalom, művészet

Román színészek a temesvári színházban.

(A bucuresti Nemzeti Színház kétnapos vendéglátéka.)

Ideiglenes, kis színházunk, a melyből a komoly, értékes művészet az utóbbi időkben jóformán teljesen kiszorult, hogy helyét a lenge operettek átengedje, most csak a minsűrűbben vendégszereplő bucuresti drámai együttesek képviselik az igazi, hamisítatlan nagy drámai színművészetet. Az összes román társulatok, amelyek ebben a szezonban Temesvárott jártak nemcsak a színjátszás legelőkelőbbjeivel ismertették meg a közönséget, hanem a tökéletes beállítás és rendezés terén is elsőrendűt produkáltak. Itt nem kapunk kórístát főszerepben, hanem még a kétszavas szerepet is igaz művész játsza.

A *Soreanu* vezetése mellett legutóbb vendégszerepelt együttes, a melynek tagjai a Nemzeti Színház kiváló művészeiből rekrutálódnak, felejthetetlen művészi élményt jelentett, dacára hogy a bemutatott darabok kiválasztása nem a leg szerencsésebb volt. Ajánlatos lenne, ha legközelebb a drámairodalom újabb terméséből mutatnának be néhány kiválóbb alakítást.

(f.)

* Az aradi színház műsora. Csütörtök: *Pompadour*. (A. bérlet.) Péntek: *Pompadour*. (B. bérlet.) Szombat: *Pompadour*. (C. bérlet.) Vasárnap d. u.: *Gül-Baba*. Este: *Pompadour*. (Bérletszűnet.)

* A timisoarai színház műsora. Csütörtök este: *Hattyulovag*. Pintér Böske vendégfelléptével. Pénteken este: *Bob herceg*. Pintér Böske vendégfelléptével. Szombat d. u. 5 óra: *Magnás Miska*. Szombaton este 8 óra: *Pompadour*, vasárnap délután 6 óra: *Pompadour*, vasárnap délután 3 óra: *Falurossza*.

* *Uray Tivadart* még egyszer megoperálják. Budapestről jelentik: *Uray Tivadart*, a Nemzeti Színház tagját a Rókus-kórház sebészeti osztályán megoperálták. A művészt négy hét

tudott szóhoz jutni. Az elnök sürint utasította rendre a zajongókat, erre az ellenzék felől zsebkendőket lobogtattak az elnök felé. Hosszu percekig tartott még a padverés és füttyülés míg végre Bethlen ismét folytathatta beszédét. Ismertette a helyzetet és kijelentette, hogy a szükségrendeletekről szóló törvényjavaslatot a Ház elé terjesztik, amikor mindenkinek módjában lesz ahhoz hozzászólni. Hangsúlyozta, hogy a kormány nem volna méltó arra, hogy helyén maradjon, ha elhatározó pillanatokban kötelességét nem teljesítené. Az egységspárton erre a jó teps tört ki, míg a szocialdemokraták erre ki akarnak vonulni és csak a polgári ellenzék közbelépésére maradnak a teremben. *Farkas* István szocialista emelkedett ekkor szólásra, de az egységspárt olyan lármát provokált, hogy képtelen volt beszélni.

mulva, ha mostani műtétje kiheverte, egy másik komplikált baja miatt újra meg fogják operálni.

* Az aradi színház hírei. A *Pompadour* óriási sikere. Amint előrelátható volt, *Fall Leó* nagy operette még a legközönyösebbek érdeklődését is felcsigázta annyira, hogy most nap-nap után tolonganak az emberek a színház bejáratánál. A rendkívüli érdeklődés titkát elsősorban az operett csodálatosan szép muzsikájában találjuk meg, azután nagyban közre játszik az elmaradhatatlan siker érdekében az aradi előadás. *Horváth Mici*, *Szeghő Lili*, *Fáskérthy Maca*, *Tompa Ekecs*, *Gyöző*, *Selmeci* tehetségük legjavával feledhetetlen órákat szereznek a publikumnak. Rendkívül emeli a hatást a második és harmadik felvonás pazar kiállítása, továbbá a stilszerűen, izléssel kiöltöztetett női kar. A *Pompadour* csütörtöktől kezdve bérletben játszik. — Vasárnap délután a népszerű *Gül-Baba* operett kerül színpadra *Balogh Böskevel*, *Bartók Etussal*, *Gyözővel*, *Ekeccsel*.

A POMPADOUR
teljes zenéje kapható:
10019 Kélet hírlapirodában.

Aradi mozhirek.

* *Monna Vanna*, az utóbbi idők legpazarabb kiállítású filmje csütörtökön kerül először vetítésre az Apollóban s a nagy érdeklődésre való tekintettel hétfőig marad műsoron. A *Monna Vanna* cselekménye a tizenötödik században történik. A harcból hazatérő *Guido* súlyosan megsebesít Vitellit, a hadnagyot, aki bosszút esküszik *Guido* ellen. Múlik az idő, *Florenz* és *Pisa* háboruba keveredtek, a florenziek körülzárták *Pisat* és ekkor kegyelmet kértek *Vitelli*től, aki csak úgy volt hajlandó megkegyelmezni a városnak, ha *Guido* ifju hitvese éjnek idején felkeresi öt sátrában, úgy, hogy csak egy képen legyen rajta. A további cselekmény rendkívüli izgalmai minden eddigi film érdekességét felülmulja.

* *Sámson*, az akrobata cimen a nagynevű, hatalmas erejű mozhizi-

nész élettörténete tárul a néző elé csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap az *Uránia mozgószínházban*. A kép minden jelenete izgalmas és érdekesítő.

* Nagyszerű matiné-műsort állított össze vasárnap délelőtre az *Apolló mozgószínház*, mely feltizenegy órakor veszi majd kezdetét. A műsor vezetősége a *Mackó ur* kalandjai című hatfelvonásos filmből áll, amelyben az ötletes, kacagtató jelenetek perdülő gyorsasággal követik egymást. Az ötletes darab úgy gyermekeknek, mint felnőtteknek feltétlenül élvezetes látvány.

A bánáti szocialista-párt kongresszusa.

(Ellítették a kommunista aknamunkát. — Üdvözik az angol munkáspártokat.)

(Saját tudósítónktól.) A bánáti szocialista párt az ostromállapotra való tekintettel csak most tartotta kongresszusát Temesvárott. A kongresszust *Gabriel József* Temesvár volt szenátora nyitotta meg, aki a harminc év előtti első kongresszuson is elnökölt.

A kongresszus tudomásul vette a *Geistlinger Ferenc* volt képviselő, titkár előterjesztett jelentését s a legelőkelőbb elítélte a kommunisták által folytatott aknamunkát, egyben újból hangsúlyozta, hogy célja csak a természetes evolúció útján akarja elérni.

Mayer József, az *Arbeiter Zeitung* felelős szerkesztőjének javaslatára a kongresszus üdvözli az angol munkáspártot kormányrajutása alkalmával. A kongresszus mindvégig nyugodt lefolyású volt s magas színvonalon mozgott.

Petíció Debrecenben.

(Megtámadják Nagy Vince mandátumát.)

Budapestről jelentik: Nagy Vince megválasztása rendkívüli izgalmat keltett a Kormánypárton. Az ujonnan megválasztott debreceni képviselő volt ugyanis a forradalmi Károlyi Kormány belügy minisztere és a jelenlegi kormány párt sorában huszontötödik olyan képviselő ül, akiket a forradalom idején Nagy Vince nevezett ki főispánokká. Ezekre az ellenforradalmi politikuskokká védlett képviselőkre nézve érthető módon kénytelen a forradalmi belügyminiszter bekerülése a parlamentbe, ezért követtek el mindent Nagy Vince megbuktatására. Miután az első választás eredményét az országsszerű támadt fölháborodás hatása alatt nem sikerült megsemmisíteni, most azt tervezik a kormánypárton, hogy Nagy Vince mandátumát petícióval fogják meg támadni azon a címen, hogy az első választás alkalmával két nem érvényes szavazatot találtak az egyik urnában.

A petíciós ívek aláírása már megkezdődött a debreceni városházán a pótválasztás befejezése előtt, ifjabb dr. *Magoss Györgynek*, az első választáson kibukott kormánypárti jelöltnek személyes vezetése mellett.

HIREK.

— A tisztviselők fizetésemelése. Bucurestiből jelentik: A Kamara pénzügyi bizottsága tegnap esti ülésén foglalkozott a tisztviselők és a katonatisztek fizetésemelési javaslatával. A bizottság előkészíti az erre vonatkozó javaslatot és a munkálatok befejezése után a tisztviselők és katonatisztek remélhetőleg már március elsején az új felemlék fizetéseket fogják kapni.

— Vizsgálni kell a közhivatalra pályázóknak. Az államrendőrséghez ma rendelet érkezett a belügyminiszteriumtól, amely véglegesen kimondja, hogy állami hivatalra csak olyan egyének pályázhatnak, akik a rendeletben előírt vizsgát letették. A legközelebbi vizsga február 25-én lesz minden vármegye székhelyén. A vizsgázni szándékozók kérvényeikhez születési bizonyítványt és iskolai bizonyítványt csatoljanak, azonkívül igazolják kvalifikációjukat. A vizsga két részből áll, szóbeli és írásbeliből. A kérvényezőknak ismernie kell Románia történelmét, földrajzát és köz igazgatási beosztását. Azonkívül jártassággal kell bírnia a könyvelésben is. A vizsgázató biztosok a következők lesznek: Bucurestiből kiküldött közigazgatási vezérfelügyelő, a vármegyei alispán, a polgármesteri hivatal megbízottja és az illető hivatal kiküldöttje, ahol a vizsgázó állást akar elfoglalni. A rendelet szerint eredményes vizsga nélkül senki közhivatali állásra nem pályázhat.

— Macdonald nem hívta Londonba a magyar szociálistákat. Londonból táviratozzák a MTI-nak: Angol kormánykörökben nagy felháborodást keltett a budapesti baloldali és az osztrák sajtó kommentárja, amelyet Peidlék londoni látogatásához fűzött. Angol politikusok a leghatározottabban kijelentették, hogy abszurd feltételezni a brit kormányról, hogy pillanatig is gondolna arra, hogy idegen országok ellenzékével intrikáljon a meglevő kormányok ellen vagy pillanatig is szóba álljon nem hivatalos elemekkel a törvényes kormány mögött. A kormány egy percig sem gondol arra, hogy Magyarországga a szivélyes viszonyt megbolygassa, annál kevésbé, mert a teljes önrendelkezés alapján áll és nem akar idegen állam belügyeibe o legtávolabbról sem beavatkozni. A Reuter-ügynökség jelentése szerint Ponsobv képviselő, az angol alsóház tagja kijelentette, hogy Macdonald miniszterelnök sohasem hívta a magyar szociáldemokratákat, hogy velük a magyar helyzetről tárgyaljon.

— Teljes holdfogyatkozás volt szerdán. Február hónap egész csomó csillagászati újdonságot mutat fel. Így például szerdán, február 20-án teljes holdfogyatkozás volt, amely a greenwichi alapmeridián szerint 2 óra 18 perckor kezdődött és 5 óra 58 perckor tartott. Csak a holdfogyatkozás vége lehetett volna látható a felkelő holdon, de a borús égbolt miatt nálunk a ritka tűnemény nem volt szemlélhető. Maga a teljes holdelsötétülés 3 óra 20 perctől 4 óra 57 perckor tartott. A jelzett időhöz nálunk a keleti zóna kétórás többletet kell számítani. Február 28-án együttállása lesz a Holdnak a Marszal és Jupiterrel. Az ilyen koniukációnak régen különféle nagy befolyást tulajdonítottak és nem minden alap nélkül, mert újabb egyes csillagászati társaságok alapos vizsgálatok tárgyává tették a naprend-

szerebeli égitesteknek a Föld pályáján kívül a légköri perturbációra gyakorolt hatását is. Február alkonyegén a gyönyörűen ragyogó Vénusz bolygó 14-én haladt át a napj egyenponton, azon a helyen tehát, ahol március 21-én a tavaszt hozó nap lesz. (Véga.)

— Törvényszéki iratok kiselejtezése. A timisoarai ítélőtábla átiratban elrendelte, hogy az aradi törvényszéken a harminckét évvel ezelőtti iratoknak, valamint 1872-től a borosjenői és a körösbányai törvényszék iratainak selejtezését. A bíróság felhívja azokat, akik ezekből az iratokból valamit meg akarnak menteni és ki karnak kérni, kérvényüket Nagy Dezső aradi táblabíróhoz nyújtsák be. A selejtezésről a bíróság értesítette az összes tudományos könyvtárakat és az aradi Kulturpalota igazgatóját is, hogy amennyiben az iratok közül valamit mint kortörténeti dokumentumot a selejtezés alól mentesíteni kíván, írásban kérje az aradi bíróságtól.

— Elkészült utlevelek. A timisoarai utlevélhivatalnál a következők vehetik át utleveleiket: Tradlauer Malvin (Recas), dr. Schröder Ferenc (Timisoara), Wegenstein Richard (Timisoara), Wegenstein József (Timisoara), Kecskés Ferenc (Timisoara), Baia János (Bobda), Kun Alfréd (Timisoara), Horváth Etel (Babasa), Muia Petru (Tolvadia), Kókai Cristina (Saunicolaul-mare), Kohn József (Timisoara), Iszakov Juan (Cenadul-mare), Herzog Frigyes (Timisoara), K. Szabó Mihály (Tornác), Potchen Jakab (Lovrin), Birany Vilma (Timisoara), Birany Mária (Timisoara), Schwartz Kornél (Timisoara), Schwartz Mária szül. Kende (Timisoara), Türy József (Besinova-vechie), Fridmann Ernő (Timisoara), dr. Iitsek Akos (Folia), Petrovici Dusan (Sannicolaul-mare), Rimovetz Erzsébet szül. Nagy (Tormac), Vida Emánuel (Timisoara), Perlusz Adél szül. Tenner (Lipova), Streckfusz Péter (Lovrin), Dienstl Berta szül. Lindner (Chisoda-noua), Nagy Rozália szül. Nagy (Tormac), Schmidt József (Iecia-mare), Dragity Dusan (Saravall), Schragner János (Aradul-nou), Szabolcska Mihály (Timisoara), Birás Elena (Petroman), Wiciczki Mihály (Satu-mare), Maurer András (Timisoara), Röchrich Márton (Sannicolaul-german), Pascu Ioan (Timisoara), Halász Margit (Buzias), Bogdan Julia (Sannicolaul-mare), Dermendzsin Petronela (Vinga), Caffarinich Carmino (Timisoara), Rziha Ioan (Buzias).

Az aradi államrendőrség utlevél-osztályán a következők vehetik át utleveleiket: Bulger Antal, Kovács Mária, Vincze Lajosné, Schumann Hermann, Balogh Ferdinánd és Karabás István. Amerikai utlevélét Straub Antal átveheti.

— Francia Kiss Mihály kihallgatása a kiskunhalasi ügyben. Budapestről jelentik: A kiskunhalasi gyilkosság ügyében tovább folyik a hadbíró sági tárgyalás. A bíróság ma kihallgatta Francia-Kiss Mihályt, aki elmondotta, hogy Tassit megbízhatatlannak ismerte. Schwartz Sándor ügynök meggyilkolása után a katonai hatóságok Tassit azonnal letartóztatták és a rablott holmit elvették tőle. Francia-Kiss a védő kérdésére kijelenti, hogy abban az időben a Héjjas-különítmény minden tagja kormányzósértésért és nemzetgyalázasért bárkit is letartóztathatott. A tárgyalás tovább folyik.

Eltűnt temesvári milliomos.

(Allítólag elvesztette vagyonát. — Egy dugazdag közismert állatexportőr különös eltűnése.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes szenzációja van a temesvári pénzügyi és kereskedelmi köröknek. Vaskor György általában ismert többszörös milliomos állatexportőr hirtelen eltűnt Temesvárról. Vaskor György a háború előtt egyszerű mészáros volt, aki semmiféle vagyonnal nem rendelkezett. A háborús konjunkturákat bámulatos érzékekkel tudta kihasználni és napról napra gazdagabb lett. A háború után 1921-ben már öt háza volt Temesváron. 1921-ben saját autóján robogott naponta Temesvár uccáin. Milliói állandóan gyarapodtak, hatalmas üzlet kötései külföldön is híressé tették. A bécsi piacon napról napra százmilliósi üzleteket kötött. Vaskor

— Halálozás. Sulyos csapás ért egy köztisztelőben álló aradi családot. Páll Miklós főerdőtanácsos február 19-én 63 éves korában, házasságának 32-ik évében sulyos szenvedés után meghalt. A magasállású tisztviselő még néhány héttel ezelőtt zavaralanul látta el hivatalát és csak az utóbbi napokban lett beteg. Páll Miklós a volt aradi állami erdőhivatalnak, majd az impérium átvétele után a ocol silvic főnöki teendőit véggezte 35 éven át és kiváló erdőszeti szakembernek ismerték. Halálát feleségén és gyermekein kívül előkelő és kiterjedt rokonsága, barátainak és tisztelőinek egész sora gyászolja. Az elhunyt temetése február 21-én délután 3 órakor lesz a Str. Stroiescu (Teleky-ucca) 9. számú gyászszobából.

— Aradi helyiségek és egyesületek vigalmi adója. Az aradi pénzügyigazgatóságához most érkezett le a miniszter rendelkezése, amely az aradi zenés helyiségeknek és azoknak az egyesületeknek a vigalmi adóját állapítja meg, amelyek előadásaira jöveket nem bocsátanak ki. A rendelet a következőkben állapítja meg a fizetendő pauszát: A Haladás és a Kölcsey-Egyesület 100—100, a parkban levő kioszk 160, a Városi és Vadászúrt kávéház, a Fehér Kereszt étterem, a Pannonia, a Vadászúrt étterem, a Központi étterem, a Mayer-étterem, Kánya, Katonastrand büfé, Neptun-büfé, pályaudvari étterem, Löwy-bodega, Werkmeister 100—100, a Fehér Kereszt bár 150, a Központi bár 120, Transsilvania, Metropol, Orient, Berlin, Schwarz vendéglő, Ungár, Venezia, a La gara vendéglő, Aranykerék, Fekete bárány, Gambinus, a La camin, Dittrich-étterem (Str. Episcopul Radu), Török, „Trei stiele albastra”, Porczán (Str. Cercetasilor), Porczán (Bul. Regele Ferdinánd), Szép György, Ambruster, Szeiler, Deutsch kóser étterem, Faller. A Mészáros (Calea Saguna), Beles, Kévés, Kardos bodega, Szabó (Str. Russu Sirianu), Földesi (Str. Marasesti), A. Stern (Calea A. Vleicu), Tascané 60—60, Vadember 80, Cservenka (Str. Kogalniceanu), Hegedüs (Calea Banatului), Blaskovics, Hangai, Petrovics. Sorocanu, Stein, Salamon, Brunhuberné, A. Farkas (Gáj) és Hoffmann 40—40, a Fehér Keresztben és a Központiban belépőjegyek kiadása nélkül tartott bálak utána eddig esetenként 300—300 lej vigalmi adót kell fizetni.

Györgyöt mindenki korrekciós uriembernek ismerte Temesváron, aki kötelezettségeinek bármikor eleget tett. Az utóbbi időben változások állottak be a milliomos életében, valószínű, hogy valutaspekulációval vesztette el a förtési összegeket. Hogy hitelezőit kielégíthesse, pénzzé tette házait és autóját. Tegnap azután hirtelen eltűnt Temesvárról. Senkinek sem szólt utazásának céljáról, még a legközelebbi hozzátartozóinak sem mondta meg, hogy hova megy. Az általános ismert ember eltűnése nagy feltűnést keltett, de temesvári hitelezői remélik, hogy csak üzleti ügyeinek elintézése végett utazott el és hamarosan vissza fog térni.

— Letartóztatott határátlépő. Az aradi államrendőrség az éjszaka folyamán a curtici országúton igazolásra szólított fel egy embert, aki Curtici felől jött Aradra. Kiderült, hogy az illetőt Plinsztia Mátyásnak hívják és Magyarországból utlevél nélkül jött át a határon. Ma délelőtt kihallgatták és elmondotta, hogy a felesége már hónapok óta Aradon tartózkodik, ahol a dugógyárban van alkalmazva. Mint nélkülözhetetlen munkás állandó tartózkodási engedélyt kapott. Ő szintén utlevéllel akart átjönni, azonban utlevélkérvényét a magyar hatóságok visszautasították. A feleségét ma délelőttre megidézték a rendőrség és az asszony mindenben igazolta férje állítását. A letartóztatott embert átvitték az ügyészre és büntetésének kitöltése után áttoloncolják a határon.

— Incidens egy temetésen. Érdekes incidens zavart meg ma délután egy temetést Timisoarán, a Józsefvárosban. Az özvegy, kinek férjét akarták utolsó útjára elkisérni, a halottas kocsi elé állt és meg akarta akadályozni a temetést. Kijelentette, hogy addig nem engedí férjét eltemetni, míg egy erzsébetvárosi orvos meg nem vizsgálja, mivel azt hiszi, hogy nem halt meg, csak tetszhalott. A holttesten ugyanis nem jelentkeztek a hullamerevség tünetei. A hullát a hatósági orvosok és a halottkém megvizsgálta, azért nem lehetett az özvegy kérését teljesíteni, akit csak nagy nehezen sikerült meggyűgtatni és rábírt arra, hogy ne akadályozza meg a hialott eltemetését.

— Timisoarai rendőri hírek. A józsefvárosi rendőrség ma abban a percben tartóztatta le Márkus Miklós aradi lakost, amikor a Hunyadi-ucca 50. számú házából Latter Mihály lakásáról télikabátot akart lopni. — Ugyancsak letartóztatták Beke Józsefet, aki a Boncescu cukrászdából több ezüst evőeszközt lopott.

— Sváb-bál Aradon. Az aradi sváb ifjuság február hó 23-án este 8 órakor a Vadászúrt helyiségeiben műkedvelői előadással egybekötött svábbált rendez.

— Dr. Winnand-féle hársáncukor a legjobb szer kőbűgés és rekedtség ellen. Ugyeljünk a névrel!

— Harisnyákat, térfingeket legközelebb vásárolhat Szűcsné Arad, Mosonyi lomással szemben.

— Február 24-én tartja a női kereskedelmi iskola március első napján a Crucea Albában.

„En oroszánokkal dolgozom . . .“

(Radics emigráns horvát népzvezér érdekes nyilatkozata. — Nagy konsternáció a szerb politikai körökben.)

Belgrábból jelentik: Radics István, a horvát parasztvezér ma szenzációs nyilatkozatot közöl a Zora című szófiai lapban. A külföldön élő parasztvezér nyilatkozatában többek között a következőket mondja:

— Mi pacifisták vagyunk, azonban ez a pacifizmus nem defetizmus. En nem gyáválkál, hanem oroszánokkal dolgozom, akik minden áldozatra készek, hogy szükség esetén megvédjék szabadságukat. Nem vagyok a forradalomnak ellensége, mert a forradalomtól egy nép sem mondhatja le, ha szabadságához ragaszkodni szerettem a forradalom törvényes eszköze, mert az erőszak és a gazdaságok letörésére szolgál. Természetesen forradalomra csak akkor kerülhet sor, ha a több rendelkezésre álló törvényes eszközöket már kimerítettük. Mi horvátok, a szerbektől teljesen független népként érezzük magunkat és azt követeljük, hogy ezt a szerbek is ismerjék el. Ellenkező esetben semmiféle végleges megengedésről nem lehet szó. — Nyilatkozott a királykérdésről is és a következőket mondotta:

— Semmi esetre sem ismerjük el a centralista parlamentet. A horvát bánat a horvát parlament fogja megválasztani. *Pasics felajánlotta nekem a helyettes miniszterelnöki állást*, valamint azt is, hogy én hozzájáruljak a horvát bán személyét. Ebbe természetesen nem egyezhetem bele. Ezután a macedon kérdésrel foglalkozott, amiről így vélekedik:

— A mi véleményünk és ezt a népek önrendelkezési joga alapján követeljük, hogy *Macedonia legyen a macedonoké*, mert évtizedekig harcoltak az autonómiaért és végül is nemcsak szerbek, hanem szövetségi csapatok foglalták el. Ehhez még azt is hozzáfüzöm, hogy a szerbek jogtalanul foglalták el a régi bolgár területeket is, mert a népszavazás mellőzésével vették azokat hatalmukba. A nyilatkozat nagy hatást váltott ki Belgrádban és a sajtó élénk kommentálja azt. Radics nyilatkozata esetleg megakadályozhatja a szerb ellenzéki blokk megalakulását is, mert a szerb ellenzék nem azonosítja magát a horvát ellenzék kiüföldön élő vezérének politikájával.

vaszi különlegessége, mely minden bizonnyal ugyanolyan általános kelendőségnek fog örüdeni, mint a „Record Speciala“ sőr.

— **„Aca de Barbu a cluji (kolozsvári) opera művésznője e hó 26-án este 8 és fél órai kezdettel az aradi Kulturpalota nagytermében tartja egyetlen dal- és ária-estélyét.** Jegyek a Libraria Diecezarában és Scherhánánál, este pedig a jegypénztárban kaphatók.

— **Az „Aradi Atletikai Club 1924. évre a pályáján fennálló, büfétjére pályázatot hirdet.** A feltételek meg tudhatók Rödler Géza igazgatónál mindennap 6 és 7 óra között az AAC. clubhelyiségében, Kiskereszt. Pályázati határidő március 1. Elnökség.

A betiltott ásatások.

(Az egyiptomi kormány ellenőrzi a Tutankhamen kutatásokat.)

Londonból jelentik: Kairói távirat alapján hírt adtunk róla, hogy az egyiptomi kormány egyelőre betiltotta a kutatásokat Tutankhamen sírboltjában, éppen akkor, mikor Howard Carter és munkatársai, akik közt kiváló amerikai archeológusok is vannak, a fáraó mumijának leplet készítették felbontani. A tilalom nagy felháborodást keltett tudós körökben, különösen azért, mert félték a feltárást, hogy a mumia, amely évezredek múltán napvilágra került és érintkezésbe jutott a levegővel, porrá mális s elvesz a tudományos kutatás számára.

Ujabb távirat jelent Kairóból,

hogy az egyiptomi kormány feltételeket szabott, amelyeknek szigorú teljesítése esetén megengedi, hogy lord Howard Carter folytassa a kutatásokat. Az első feltétel az, hogy az egyiptomi kormány ellenőrzi az ásatásokat és a szerkefag tartalmának megvizsgálását s felelősséget gyakorol az anyag fölött, amelyet a kutató bizottság a nagy nyilvánosság elé készűl bocsátani. Állítólag vallási szempont

tól indították erre az egyiptomi kormányt. További feltétel az, hogy külön sajtóirodát rendez be a kairói kormány s csak annak útján ad hírt a világnak a kutatásokról. Ha lord Howard Carter a feltételeket nem fogadja el, akkor az egyiptomi kormány maga veszi kezébe a munka folytatását, viszont ha aláveti magát, akkor a költségeket az egyiptomi államkincstár viseli.

LEGUJABB.

Nagy éremelkezések Angliában.

Londonból táviratozzák: „Az árak a dohkmunkások sztrájkja következtében már néhány nap alatt harminc százalékkal emelkedtek.

Harminc ellenzéki politikust letartóztattak Varsóban.

Varsóból jelentik: Az elmúlt éjjel harminc politikai személyiséget tartóztattak le, közöttük a szocialista szakszervezetek vezetőit is.

Poincaré lemondását várják.

Rómából jelentik: A Tribuna értesítése szerint Poincaré állása a frank esése miatt megingott. E hét végére várják Poincaré lemondását.

adását. Utódiául Barthou emlékeztik.

Korányi ismét pénzügyminiszter-jelölt.)

Budapestről táviratozzák: Politikai körökben komolyan tartja magát az a hír, hogy báró Korányi Frigyes, volt pénzügyminiszter, a párisi magyar követ lesz a lemondott Kállay Tibor pénzügyminiszter utóda.

Szesztilalom Norvégiában.

Krisztiániából táviratozzák: A szocialista párt javaslatot nyújtott be a képviselőházba, amelyben a szesztilalomra vonatkozólag kéri a népszavazás elrendelését. A javaslat a népszavazást az októberi választások előtti időre ajánlja.

KÖZGAZDASÁG.

Adó kivetések Aradon.

(Megkezdődött a bizottságok működése.)

(Saját tudósítónktól.) Ma reggel kezdődtek meg Aradon az adó kivetések. Két bizottság végzi a kivétési munkálakat, amelyek már reggel nyolc órakor megkezdtek működésüket. Bár az idézések reggel nyolc órára szóltak meg is az érdekelt felek csak fél kilenc, kilenc óra felé kezdtek szálaligózni a bizottságok munkahelyiségeinek ajtajai elé. Kelletlen körülmény a közönség számára, hogy a fűtetlen folyosón kell várakozni mindaddig, amíg nem szólítják. Az első számú bizottság várakozó folyosóján még enyhébb a helyzet, mert a folyosó zárt. Megállapítható, hogy a bizottságok a tavalyi szigorú mértékkel mérnek. A legtöbb fél adóját jóval magasabban állapítják meg, mint amennyi a tavalyi adójuk összege volt. Arra az álláspontra helyezkednek a bizottság tagjai, hogy mindenkinek a jövedelme emelkedett és ebben az arányban kell az illető adójának összegét is emelni. Az adó kivétel előtt a becsült jövedelmét is előveszi a bizottság, de az azokon becsült jövedelmét összeget nem minden esetben fogadja el, hanem a becsült összeget jelentősebben jövedelem után rójják ki az adót. Az adók leszállítására vonatkozó kérélmeket nem teljesítik és nem fogadják el azt a mentesítést sem, hogy ebben az esztendőben még súlyosabbak a gazdasági viszonyok, mint a múlt esztendőben voltak. Különösen az iparosok és a kereskedők érzik annak hátrányait, hogy nem acceptálja a bizottság azt a bejelentést, hogy bár a drágaság emelkedett, bár számbelileg jelentéktelenül mindenkinek több jövedelmé van, ez azonban megközelítőleg sem áll arányban a kereskedők és iparosok kiadási többletével.

Időmegtakarítás szempontjából a legjobban azok jártak, akik pontosan megjelentek az idézés órájára, mert velük gyorsan végezett a bizottság és elkerülhették a folyosón való ácsorgást is. A bizottságok egész délután folytatták munkájukat és a következő napokon is egész napon át dolgoznak. Ennek az lesz az eredménye, hogy az idén jóval rövidebb idő alatt elvégzik az adó kivétési munkálakat, mint a múlt évben. Ajánlatos az üzleti könyvelőknek, számlákon és más a kereset igazolására szolgáló iratokon kívül a múlt évben kapott adójegyzőkönyveket is elvinni. Akik ezt nem mulasztják el megtenni, csak jól járnak, mert velük részletesebben foglalkozik a bizottság és a tényleges jövedelmeink inkább megfelelő mértékben veti ki rájuk az 1924. esztendő adóját.

MONNA VANNA.

Történelmi tragédia a renaissance korából, PAUL WEGENER és LEE PARRY-val a főszerepben. — Bemutatója ma esütörtökön az

Apollóban.

A mintavásárlatógatók figyelmeztetésére német helyről annak közlésére kértünk fel, hogy a mintavásárlatógatók a folyó évben valamennyi német mintavásár alkalmával részvevőnek fognak az eddig csak a lipcei vásár alkalmával nyújtott vizum és egyéb kedvezményekben. Ennek folytán a kedvezményes látogatási illeték — oda és visszautazás — ezidőszerint kitesz 225 leit. A mintavásárok Németországban az alábbi jelzett időben tartatnak meg: március 2—8. Lipse (Leipzig), április 6—12. Frankfurt a. M., február 17—20. Königsberg, március 9—11. Boroszló (Breslau), március 13—26. Kiel, május 8—10. Boroszló (Breslau) technikai és építészeti mintavásár.

Ujabb fizetésképtelen budapesti bank. Budapestről táviratozzák: Az Országos Központi Értékpapírbank és Váltóüzlet ellen számos feljelentés miatt a rendőrség a vizsgálót megindította. A bank üzágazatos reklámokban értékpapírok és sorsjegyek részletfizetésre való vásárlására hívta fel a közönséget, de a kifizetett értékpapírokat nem szállította. A bank szoros összeköttetésben állott a Tanítóbankkal és egyik vezetője Apsay János. A rendőrség előállította Walter Géza és Berger István igazgatókat, akik azzal védekeztek, hogy a Tanítóbank bukásával bankjuk bukása is elkerülhetetlen né vált. A nyomozás megállapította, hogy semmiféle értéket a Tanítóbanknál nem helyeztek el. Az eddig bejelentett kárösszeg hatszázmillió korona. A rendőrség az igazgatókat letartóztatta és vagyonukra bűnügyi zárlatot rendelt el.

Az aradi adótárgyalások. Az aradi pénzügyigazgatóságon működő első számú adókérvetőbizottság holnap, 27-én, a következők adóját tárgyalja: Sebestyén József, Eisel Sándor és Társa, Szeiler József, Drucker Anna, Boros Jakab, Jager és Társa, Fischer Mária, Karpelesz Zsigmond, özvegy Schulhof Károlyné, Lich-tig Alice, Gartner és Páko, Schwarz Mór, Madarász Florea, Graszel Józsefné, Gligorescu Pál, Schreiber Hugó, Meizel József, Jager József, Mikolás István, Ament András, Kaiser és Roth, Karaszek Mihály, Domokos Tódor, Dein Miklós, Edl és Czenger, özvegy Braun Ignácné, dr. Radnay Manó, Balás Márton, Ürmösy Árpád, Winterkorn Béla, Gh. Manu tábornok, Spielberger Adél, Liesmann Erzsébet, dr. Wild Ede, Beucher Emil, Wramentin Valér, Bruckner Artur, Gaál István, Blázy Máté, ifj. Köpe Sándor, Salmerean Ilés, Lefkovits Mór, Fischer Jenő, Fülöp János, Szauer Adolf, Szenes Andor, Láng Ilés, Hollander Oszkár, Györi László, Wittenberger Gyula, Braun Bertalan és Kohn Andor. A második bizottság, amelynek helyisége az első emelet 25. szám alatt van a következők adóját tárgyalja: Seregi Bálint, Burger Ferenc, Csizmás György, Pateriti István, Ursu György, Ardelean Sava, Kornett József, Cristian Ilés, Kádár János, Minya János, Burian Antal, Csák Emil,

Curiceanu Demeter, Tóth Lajos, Horvát József, Dobronyai Péter, Német István, Sinjorji Moise, Csá-pó József, Dan Ilés, Csizmás József, Ardelean György, Breban György, Mot Demeter, Macean Demeter, Kocsik Máttyás, B. Szűcs Ferenc, Voian Milentinné, Bocea Szidonia, Csizmás János, Nagy István, Siclován János, Boleznai Károly, özvegy Balog Györgyné, Elekés Regina, Szabó Mihály, Lelőcz Sándor, Ursu György, Caban János, Szobolai János, Badosan Angheliev, Zsiva Pál, Mot Pál, Kerity Milos, Fúrneisz János, Heli Frigyes, Macean István, Macean Miklós, Muntean Pál, Somodi Katica, Tóser György, Somogyi István, Freitin Persida és Csizmás István.

Elrendelt kényszerelvezés. Ma hirdette ki az aradi törvényszék cégbirósága Spitelér Rudolf aradi textilkereskedő kényszerelvezésében a határozatot. A néhány nappal ezelőtt megtartott kényszerelvezési tárgyaláson a hitelezők valamennyien elfogadták a 40 százalékos kiegyezési alapot és ez ellen csak egy prágai 240 ezer lejes hitelező emelt kifogást. A tárgyalást vezető Ornstein Árpád táblabíró a mai napra halasztotta el az ítélet kihirdetését. A bíróság helyben hagyta a 40 százalékos kényszerelvezést, amelyet így a csődöt kérő prágai cégnek is el kell fogadni.

La Garçonne folytatása
Le Compagnon megérkezett
10018 Kelet hírlapkiadása, Arad.

Váltópiac.

A lej nagy javulása.

A lej tartós emelkedésében vezetett bizalomlás mint a Közlöny jelezte, napról napra meghozza eredményeit. A mai zürichi nyitásban a lej 3.05-ről 3.10-ra ugrott és ezt az árfolyamát a zárlatban is megtartotta. Párisban a tegnapi 13-as kurzusról 13.70-re szökött fel a lej és továbbra is emelkedő irányzatot mutat. A belvárosi magyar korona ma 450-es árfolyamra alakult. A külföldi korona rohamos csúszásában ma 270-ig emelkedett a lejhez szemben. Zürichben a magyar korona 0.0197.50-es kurzusról a mai nyitásban 0.0140-re zuhant, és közel egyharmadát veszítette el értékének. A belvárosi devizapiacra a külföldi pénzmennyiségek estek, de a lej újabb nagy emelkedése nem nyújtott arányosan alá a külföldi pénzmennyiség értékét.

A lej Párisban 13.70.

Aradi valutaárak. (Február 20.) Francia frank 7.60, svájci frank 32.40, dollár 187, dinár 3.85, szokol 5.43, líra 8.10, angol font 905, magyar korona 0.0040, osztrák korona 0.0027.50. Kifizetések: Budapest külföldi 270, belvárosi 450, Bécs 384, Prága 5.40, Zürich 32.20, Milano 7.99, London 800, Páris 7.40, Newyork 186, Belgrád 2.35.

Temesvári valutaárak. (Február 20.) Newyork 186, dollár 186,

London 800, angol font 820, Páris 7.45, francia frank 7.70, Milano 8. líra 7.90, Zürich 32.30, svájci frank 32.80, Prága 5.46, szokol 5.35, Belgrád külföldi 2.40, belvárosi 2.35, dinár 2.28, Budapest külföldi 190, belvárosi 420, magyar korona 400, Bécs 380, osztrák korona 370.

Zürichi nyitás. (Február 20.) Amsterdam 215.25, Newyork 577.75, London 2483, Páris 24.20, Milano 24.81, Prága 16.75, Budapest 0.0140, Belgrád 7.30, Bucuresti 3.10, Bécs 0.0081.25.

Zürichi zárlat. (Február 20.) Amsterdam 215.25, Newyork 577.75, London 2484, Páris 23.90, Milano 24.80, Prága 16.75, Budapest 0.0140, Belgrád 7.30, Bucuresti 3.10, Bécs 0.0081.25.

Bucuresti tőzsdézárlat. (Február 20.) Kifizetések: Páris 7.50, London 792, Newyork 184, Milano 7.94, Zürich 32, Bécs 0.0026.50, Prága 5.42, Budapest 0.0070. Valuták: Napoleon 700, líva 1.30, török líra 95, angol font 7.75, francia frank 7.40, svájci frank 30, líra 7.50, drachma 3, dinár 2.25, dollár 181, lengyel marka 0.00015, osztrák korona 0.0027, magyar korona 0.0028, szokol 5.30.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Február 20.) Belgrád 413—441, Bucuresti 178—190, London 140300—150300, angol font 140600—150600, Newyork 32700—35000, dollár 32850—35150, Páris 1365—1475, francia frank 1380—1490, Bécs 0.45.90—49.20.

Budapesti értéktőzsdézárlat. (Február 20.) Magyar Hitel 900 ezer, Osztrák Hitel 280.000, Salgó 905.000, Rima 195.000, Ganz Danubius 5.625.000, Köszén 4.250.000, Szlavonia 135.000, Kereskedelmi Bank 1.960.000, Schlick 143.000, Cukor 5.000.0000.

UFERINI

A szerkesztésért ideiglenesen: KÖCSY JENŐ felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTER.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás!

A vízművek igazgatósága értesíti a fogyasztó közönséget, hogy a vízműtelepnek egyik gépe eltört. Emiatt kénytelenek voltunk tegnap óta éjjel beszüntetni a vízszolgáltatást, de azt látjuk, hogy a fogyasztás nappal is olyan nagy, hogy a megmaradt gépek nem fogják győzni a vízszolgáltatást. Nyomatékosan felkérjük a fogyasztó közönséget, sziveskedjék a vízzel még néhány napig a legtakarékosabban bánni, nehogy kellenetlen zavar álljon be.

Váron Özpüzmek Igazgatósága.

„Joan Limbeck si Flor” Arad, Fabrica de costiguri de metal si Intreprindere de Inmormantari, Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22, Színház-épület.

Özv. Pál Miklósné szül. Lántzy Ilka és gyermekei Ilonka, Miklós, Eudora, Margitta és Pirocska, veje Horváth Dezső, menyegye Barial Dalma, unokái Ilka és Endre, valamint a nagyszámú rokonság fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a forrási szeretett és a legjobb férj, az önfeláldozó édesapa, nagyapja és rokon

kissolyosi Pál Miklós,

f. évi február hó 19-én, munkás életének 63-ik, zavartalan boldog házasságának 32-ik évében, súlyos szenvedések után, visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Felejtéhetetlen drága halottunk földi maradványait folyó évi február hó 21-én d. u. 3 órakor fogjuk Aradon, a Str. Stroiescu No. 9. (Teleki-ucca 4.) alatti gyászházban, előzőleg a református egyház szertartásai szerint megáldani és a helybeli feiső temetőben levő családi sírhelyben örökös nyugalom helyére elhelyezni.

Drága emléke szívében mindörökké él! Arad, 1924. február 20. 825

60—90 napi nagyobb hitel

kapnak, akik nagyobb cégeket képviselnek, a következő árak megrendelésénél: 1011

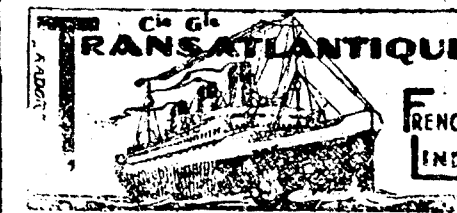
Rézgálic, garantált 98/99%
Kén, szőlési, minden minőségben
Raffia, la. és extra Mayunga
Gyanta, francia
Naftalin, la. fehér, pikkelyes
Lithopone, 30%
Salaikali-acétsav 80%
Kérjen árajánlatot!

Technisch-chemische Handlungsgesellschaft mb. H. WIEN, I. Fleischmarkt 1. Telefon: 70230. Távirat cím: Technochem.

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban

kapható a kladóhivatalban

HAVRE—NEW-YORK

Gyorspostajáratok
KANADA—KUBA—MEXIKO—
NEW—ORLEANS—HAITI—
ANTILLAK—ÉSZAKAFRIKA
felé.

Soc. „SARNIA”

Pasagiri Comed’ia, BUCURESTI és „RECLAMA” Cluj.

„Rador” No. 910. 437

Sámson az akrobata. Nagy cirkus-film. Luciano Alberti-nivel, esütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap az Urániában

Bizományba provisió nélkül átvesszük bármilyen árut, adok előzetes vásárlók magas ártan STERNBERG, Timisoara Margy-4

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetésért ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej.
Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 5 óráig vehetjük fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szóbig hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelynek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

ÉDES Micikém! Miért nem adsz semmi életjeit magadról? Csókol Cica. 1107

Alkalmazás.

SUCHE intelligens, deutsches Fräulein Adresse in die Administration d. Aradi Közölny. 500

HÁZISZOLGA, 16 munkás, 16 bizonyítvánnyal felvétetik. Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában. 1064

TANULÓ FELVÉTELEK Dúrr Gusztávnál Arad, a városházzal szemben. 1104

MUNKASLEANYOK felvételnek „Perfect” dombormű-nyomda Arad, Strada Eminescu (Deák F.-u.) No. 15. 1108

ÜGYVÉDJELÖLT és gyakorlott gépiró azonnal felvétetik. Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában. 1114

TIZENEGY éves leánykámhoz intelligens kisasszonyt keresek. Románul tudók előnyben részesülnek. Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában. 500

FŐZŐNŐ és egy fiatal szobaleány keres tetik magas fizetéssel 3 tagú családhoz. Bővebbet Meer festékküzletben Arad. 10.019

SZMIRNA SZÖNYEG készíttést vállalak. Bárány Búksa Arad, Erdélyi Hitelbank-épület. 1118

Lakás.

BUTOROZOTT szoba kiadó. Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában. 1130

ELEGÁNS, 2 szobás lakás butorozva, fürdőszoba használattal, sürgősen kiadó. Bővebbet „Victoria” irodában Arad, Piața Avram Iancu 16. 1124

HÁZIURAK FIGYELMÉBE! 20—24.000 lej évi bért fizetek egy modern uccai 2 szoba, fürdőszobás lakásért. Bővebbet „Victoria” irodában Arad, Piața Avram Iancu 16. 1127

EGYSZOBÁS, konyhás lakásomat teljes berendezéssel eladom. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.014

Vétel és eladás.

GYÖNYÖRŰ szmírna szőnyeg, hálószoba, szalon, szőnyegek, ágyak, vaságy, scheson, fotelek, asztalok, selyem paplan, függönyök, kézimunkák, disztargyak, gyerekkocsi, gyerekszék, nagy hintáló, gyerek bicikli, scheson terítő, asztalnéző, törülközők, kis asztalkák, sfb. eladó Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

FAGYMENTES burgonya kapható nagy mennyiségben. Cim Arad, Strada Cantacuzino (Határ-ucca) 20. szám. 1120

ANTIKA ÓRA 4 oszlopos, 800 lejtért eladó „Victoria” irodában Arad, Piața Avram Iancu 16. 1125

EZÜST és disztargyakat, szőnyeget, antik dolgokat, háztartási elkekkeket, fémremüeket, bútorokat, bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

FRISS HAL érkezett Luttwák József oághoz Arad, Calea Banatului. 1104

ELUTAZAS végett többféle háztartási oikkek eladók. Cim Arad, Str. Pipos (Gál László-u.) 3/4. sz. 1101

ARAD, Calea Aurel Vlaicu 18—32. sz. alatt eladó: 2 drb. jó igásló, 3 drb. jó fejű tehén. Cim ugyanott. 1100

HATVAN HP. Stock motoreke és egy 6-os Clayton Schuttelword cséplő garnitúra elutazás miatt sürgősen eladó. Cim Sitkey-malom Vinga. 1109

KERESEK egy jókarban levő fonott kerfi garnitúrát. Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában. 1106

HÁLÓSZOBA butor, világos, komplett, elköltözés miatt olcsón eladó. Arad, Str. Eminescu (Deák Ferehc-ucca) 2. ózv. Franknénál. 1111

PERZSASZÖNYEG, 230X110 cm., amerikai írógép, komplett hálóberendezés, bécsi zongora, eladó. Uranus-iroda Arad főpostával szemben. 16.009

EGY világos komplett hálószoba berendezés eladó. Cim Arad, Calea Bihorului 10. szám, Varga. 1115

HÁLÓSZOBA, komplett, világos, olcsón eladó. Arad, Strada Desseanu (Révay-ucca) 2—3. 15.014

SZMIRNA SZÖNYEGEK majdnem újak, minden nagyságban sürgősen eladók. „Victoria” irodában Arad, Piața Avram Iancu 16. 1126

VÉSZEK könyvtárakat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpél Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

COMPLETT fűszerüzlet berendezés olcsón eladó. Oster Arad, Str. Egalitátei (Lenkey-ucca) 1—2. 15.014

Világhírű valódi angol Peterson fapipák kisk. rólóg Bauer Gyula Arad, Minorita palota kaphatók

TIZENKÉT SZEMÉLYES modern ezüst, bizományba sürgősen eladó. Salon Artistique Arad, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér.) 1119

FILECSIPKÉK és motívok nagy választékan kaphatók Kardosné Arad, Str. Desseanu (Révay-ucca) 2—3. 15.014

ELSŐRENDŰ könyvt. hintó eladó. Bővebbet a házimesternél. Arad, Bulev. Carol 26—36. 1078

Ingatlan.

ARAD—SÉGA Str. Aprodul Parice (Szállógyi Desz-ucca) 8. számú sarokház szabadkézéből eladó. 1102

KISEBB, jókarban levő házat vennék. Cimét „Lakás nem szükséges” jellegre Kelet hírlapirodába Arad kérek. 10.019

ELADÓ magánház, megélhetést biztosító sütődével, esetleg azonnali átadással. Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában. 1112

ARAD, Strada Episcopul Radu (Magyar-ucca) 10. modern sarokház átadható háromszobás lakással és üzlethelyiségekkel eladó. Bővebbet ugyanott háztulajdonosnál. 1113

Üzletek.

FÜSZERÜZLET berendezéssel, egyszobás, konyhás lakással, junius elsejétől kiadó. Arad, Str. Cuza Vodă (Thoköly Imre-ucca) 44. 15.014

Ellátás.

KÉT intelligens fiatalember üzletes házkoszort kaphat város központjában. Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában. 1117

Magánház eladó!

legforgalmasabb helyen 5 felső és 6 alsó (suterin) szobás elfoglalható lakással, virágos udvarral sürgősen eladó. — Bővebbet:

Victoria-irodában, Arad, Piața Avram Iancu 16. 1128

Alvászai

10020

mészégető
üzemben van
Klein B. Vilmos
Arad. Telefon 322.

Gyönyörű

magánház

Magas földszintes, 3 szoba, konyha, speisz, üvegezett folyosó, villanyvilágítás, pince, padlás, magtár, mely istálló-nak is alkalmas, disznóól, majorsági udvar, két nagy telek, gyümölcsös és veteményes kerttel Aradon, Str. Doamna Bálasa (Purgly Lajosné-ucca) 103—105, elköltözés miatt sürgősen eladó. Bővebbet „Victoria” irodában Arad, Piața Avram Iancu 16. 1122

Háziasan kezelt borkömlesztés

savanyu-káposzta

bármily mennyiségben ismét kapható. További szives partfogást kér:

Barna Kálmán

asztalos 15015
ARAD, Strada Consistorului 52.
(Batthyányi és Csiky-ucca sarok.)

Nagy helybeli ipari vállalatnál

mozdonyvezető, vizsgázott előfűtő, kocsilakatos, vincellér és kertész felvétetik.

Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában.

Neuman-féle O liszt

friss érlés, maximális áron alól, hámos szállítva kapható:

a DÓZSA kenyérgyárban, Arad.

Májusban elfoglalható

belvárosi magánház 4 szobás elegáns, modern urilakással, a hozzá tartozó kisebb bérházzal — esetleg külön-külön is — elköltözés miatt

eladó.

Cim az Aradi Közölny kiadóhivatalában.

Önkéntes árverés

A pancotai 1586. számú telek-könyvben fölvev volt Pavlovits Constantin-féle nagy fotelep 1200 □-ól, három utcára szól, rajta levő házzal,

1924. február hó 28-án délelőtt 11 órakor

Pancotán a helyszínen megtartandó önkéntes árverésen el fog adatni. 1110

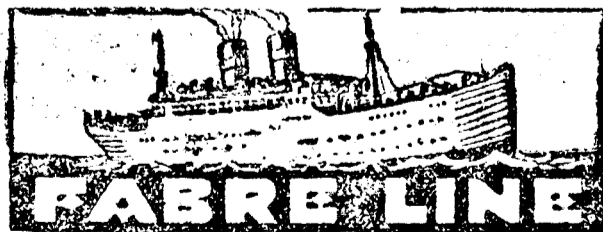
Az árverési feltételek Arad-vármegye árvaszékének 10. számú helyiségében tekinthetők meg. Ezen telek terjedelménél fogva bármilyen gyárnak is alkalmas.

Gazdasági magvak Konyhakerti magvak Virágmagvak

legmegbízhatóbb beszerzési forrása:

Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad.

Arányzék ingyen bérmentve. 14511

FRANCIA-HAJÓZÁSI Társaság.

CONSTANȚA direkt NEWYORK. CONSTANȚA—JAFFA—MARSEILLE. CONSTANȚA—CANADA.

Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet érdeklődni: 77

„SARNIA” Pasagiul Comedia, BUKAREST és „Reolama”, Cluj.

Előrendű, használt export-zsák liszt, korpa, termény, zab, bab, dió csomagolásra, valamint az összes iparokrak eljárás állandóan nagy tételben raktáron tartja „SACCUS” Zsakkkereskedés és Áruforgalmi Vállalat Timisoara, Piața Sf. Gheorge No. 8 (Szt. György-tér). Arany marvas szálloda épületében. Sürgöny cím „SACCUS” 7690

Nyomatott az Aradi Közölny rotációs gépén. Kiadóhivatalos Aradi közölny kiadó